

Raadsvoorstel

Raadsnummer:	2018-073	Registratiekenmerk:	1287817
Onderwerp:	2e Bestuursrapportage 2018		
Korte inhoud:	In deze rapportage geeft het college informatie over de financiële stand van zaken van de begroting 2018. Daarnaast wordt gerapporteerd over de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de begroting 2018 inclusief samen aan zet.		

Datum B&W:	16 oktober 2018	Portefeuillehouder:	W. Oosterwijk
------------	-----------------	---------------------	---------------

Voorstel

1. Stelt de 2^e Bestuursrapportage 2018 vast.
2. De ramingen van de programma's in de jaarschrijven 2018 en 2019 overeenkomstig de rapportage-overzichten te wijzigen en de mutaties in de jaarschrijven 2020-2022 voor kennisgeving aan te nemen.
3. Kennis te nemen van de beleidsinhoudelijke stand van zaken van de 2e bestuursrapportage 2018.

Toelichting:

Inleiding

Hierbij ontvangt u de 2^e Bestuursrapportage 2018. Hierbij informeren wij u over de (verwachte) afwijkingen in de begrotingsuitvoering van 2018. Het is een rapportage over de realisering van de begroting over de eerste negen maanden van 2018, met een doorkijk naar de verwachtingen voor de resterende drie maanden en over de ontwikkelingen voor de jaarschrijven 2019-2022 welke zich hebben voorgedaan na vaststelling van de concept programmabegroting 2019-2022. Waar nodig wordt in dit raadsvoorstel inhoudelijk ingegaan op afwijkingen.

Beoogd effect

Inzicht te geven in de begrotingsuitvoering 2018. Dit betreft zowel de te verwachten beleidsinhoudelijke uitvoering als de financiële uitkomsten van de begroting 2018. Daarnaast is het van belang om de budgetten in de exploitatie aan te passen, waarmee ons college de vereiste financiële middelen krijgt om de uitvoering voort te zetten.

Vorm

In deze bestuursrapportage wordt u compact over de beleidsinhoudelijke en financiële stand van zaken geïnformeerd door middel van de volgende overzichten:

- ✓ Totaaloverzicht financiële mutaties per programma
- ✓ Rapportage-overzicht 'Exploitatie' waarin de algemene financiële afwijkingen per programma zijn beschreven.
- ✓ Rapportage-overzicht 'Stand van zaken uitvoering begroting'.
- ✓ Rapportage samen aan zet

Saldo

In meerjarenperspectief ontstaat na vaststelling van deze 2^e bestuursrapportage het volgende financiële beeld (negatieve bedragen betreffen een nadeel of een negatief saldo):

Jaar	(bedragen x € 1.000)									
	2018		2019		2020		2021		2022	
Saldo Programmabegroting 2019-2022	-		488	V	940	V	618	V	433	V
Saldo Voorjaarsnota 2018	-614	N	-		-		-		-	
Mutaties 2 ^e Bestuursrapportage 2018	-98	N	-38	N	25	V	-27	N	106	V
Saldo na 2^e Bestuursrapportage 2018	-712	N	450	V	965	V	591	V	539	V

Zoals uit de tabel blijkt, verwachten wij op basis van de huidige gegevens, dat 2018 met een saldo van € 712.000 nadelig zal worden afgesloten. Dit saldo is € 98.000 nadeliger dan bij de Voorjaarsnota 2018 is geprognosticeerd. Een dergelijk beperkt geprognosticeerd incidenteel tekort zal indien het bij de jaarrekening daadwerkelijk wordt gerealiseerd worden gedekt uit de algemene reserve. Zoals bij ons gebruikelijk dekken we dit tekort niet op voorhand op begrotingsbasis af uit de algemene reserve bij de bestuursrapportage. Hiermee houden we het incidentele saldo beter zichtbaar.

Het meerjarenperspectief laat per saldo een geringe verbetering zien. Hiermee zijn de budgettaire consequenties van deze tweede bestuursrapportage beperkt. Een aantal individuele budgettaire afwijkingen zullen we in het vervolg van deze rapportage nader beschouwen.

Financiële afwijkingen

In de overzichten vindt u de voorstellen tot financiële wijzigingen van de begroting. Hierbij zijn ook kleinere aanpassingen weergegeven om de begroting ook op beheerniveau actueel te kunnen houden met de begrotingswijziging. De belangrijkste ontwikkelingen in 2018 met financiële consequenties worden hieronder toegelicht.

Sociaal domein

Binnen de taakvelden van het sociaal domein die worden gesaldeerd met de "stelpost sociaal domein" of de reserve sociaal domein signaleren we de volgende ontwikkelingen.

Lasten en baten die verband houden met de maatschappelijke begeleiding van de statushouders worden beide afgeraamd. Inhoudelijk liggen we op schema met betrekking tot het huisvesten van statushouders. Het gebruik en de lasten van het armoedebeleid en de jeugdhulp nemen aanzienlijk toe. De Jeugdhulp neemt volgens de prognose in 2018 met € 0,5 miljoen en structureel met € 1,1 miljoen toe.

Vanaf de Programma-begroting 2019 (Pagina 79) hebben we de extra middelen die wij voor het sociaal domein hebben gecalculeerd uit het gemeentefonds (maart- en meicirculaire 2018) gereserveerd op de "stelpost sociaal domein". Deze gaan we benutten voor de betreffende lastenstijging. In de eerste jaren is de stelpost van onvoldoende omvang om de lastenstijging op te vangen. In 2018 en 2019 moet aanvullend de reserve sociaal domein worden aangesproken om de stijgende lasten te dekken. De reserve sociaal domein die voornamelijk is gevoed met de aanzienlijke overschotten van 2015 en 2016 is dan op begrotingsbasis bijna verbruikt. De werkelijke onttrekkingen vinden natuurlijk gespreid over de komende jaren plaats op basis van werkelijke tekorten.

Door de mutaties van deze berap neemt de "stelpost sociaal domein" in het jaar 2022 af van € 2,6 mln. naar € 1,3 mln. Nog steeds een aanzienlijk bedrag maar het geeft wel de begrenzing aan van de lastenstijging aan die we kunnen opvangen binnen de begroting.

Andere domeinen

Voor 2017 hebben we een aantal jaren gehad waarin we met de tweede bestuursrapportage tekorten prognosticeerden die bij de bijbehorende jaarrekeningen vervolgens waren omgeslagen in aanzienlijke overschotten. Sinds vorig jaar worden er meer inspanningen verricht om ook meevallers actief te signaleren en te melden. Onderstaand zijn de mee- en tegenvallers onder elkaar gezet en wordt een aantal toegelicht. De budgettaire mutaties betreffen veelal taakvelden waarbij stelposten of de ruimte onder investeringsplafonds zijn ingevuld met concrete uitgaven of het betreft kostendekkende exploitaties of

beheerplannen die verrekend worden met reserves of voorzieningen. De mutaties van het Meerjarenperspectief Grondexploitaties zijn nodig om onder andere de miljoenen vrijval van de verliesvoorzieningen van het MPG behorend bij de begroting 2019 netjes te kunnen verwerken in het boekjaar 2018. Budgettair neutrale mutaties zijn te melden op de taakvelden:

- ✓ Bijstelling budget software (budgettair neutraal)
De kosten van licenties van software zijn in 2018 € 125.000 hoger dan geraamd. Dit komt onder andere doordat we een groter aantal licenties afnemen dan geraamd en door prijsstijgingen. Deze meerlasten worden gedekt door de stelpost prijsstijgingen en de ruimte onder het investeringsplafond automatisering. Doordat we steeds meer met licentieconstructies werken en steeds minder software zelf aanschaffen (investeren en activeren) zal er een nieuw evenwicht gevonden moeten worden tussen geraamde budgetten voor licenties en dergelijke en budgetten voor kapitaallasten.
- ✓ Onderwijshuisvesting budgettair neutraal
- ✓ Sport budgettair neutraal
- ✓ Rioolexploitatie budgettair neutraal
- ✓ Afvalexploitatie budgettair neutraal
- ✓ Meerjarenperspectief Grondexploitaties budgettair neutraal
- ✓ Plantsoenschade door droogteperiode budgettair neutraal

Mutaties met budgettair effect

- ✓ VGGM jeugdgezondheidszorg 2017 (€ 81.000 nadelig)
Dit is slechts een administratieve overschrijding. De voorlopige afrekening (factuur vierde kwartaal) VGGM van 2017 betrof een meevaller in 2017. De definitieve afrekening VGGM over 2017 die niet meer in 2017 is geboekt viel uiteindelijk niet mee. Dat resulteert in een ongeveer even grote tegenvaller in 2018.
- ✓ Transitie platform binnenstad naar 2.0 (€ 50.000 nadelig)
We geven ruimte aan inwoners en ondernemers in de binnenstad om zelf met plannen te komen om de binnenstad aantrekkelijker te maken. En die ruimte is met groot enthousiasme en veel inzet opgepakt door de mensen van het Platform Binnenstad Nijkerk. Er was budget benodigd voor het onderzoek naar de gewenste transitie en de toekomstige vormgeving van het Platform Binnenstad, zo nodig in relatie tot andere initiatieven die hieraan raken. Onze raadsinformatiebrief van 12 september 2018 geeft meer inhoudelijke informatie over de stand van zaken van het uitvoeringsplan binnenstad.
- ✓ Meer toeristenbelasting ontvangen (€ 86.000 voordelig)
Na een aantal mindere jaren gaat het met de inkomsten uit de toeristenbelasting weer beter. Het aantal overnachtingen in Nijkerk trekt weer aan.
- ✓ Meer OZB ontvangen (€ 100.000 voordelig)
Op basis van de recentste prognose kan de raming van de OZB worden bijgesteld.
- ✓ Minder Waboleges (€ 50.000 nadelig)
Dit betreft een bijstelling van de raming op basis van actuele prognoses van de OddV. De ramingen zijn vorig jaar en bij onze recente voorjaarsnota nog naar boven bijgesteld. Nu wordt de opbrengstverwachting licht getemperd.
- ✓ Contributie VNG, verhoging bijdrage (€ 65.000 nadelig)
Deze overschrijding wordt veroorzaakt doordat het begrote bedrag niet correct is opgenomen. De middelen die hiervoor in de algemene uitkering van het gemeentefonds zijn opgenomen zijn destijds niet correct doorvertaald naar de uitgavenkant.
- ✓ Extra kosten aan verzuimreductie (€ 50.000 nadelig)
Na aanleiding van de hoge verzuimcijfers aan het begin van het jaar hebben we extra ingezet op verzuimreductie. Het positieve effect hiervan lichten we uitgebreider toe in het inhoudelijke vervolg van deze rapportage.

- ✓ Dividend aandelen (€ 110.000 voordelig)
De uitkering van dividend is over de jaren niet constant. Dit jaar een meevaller ten opzichte van de raming.
- ✓ Nabetaling onderhoud station Hoevelaken (€ 148.000 nadelig)
Een deel van het onderhoud van Station Hoevelaken komt structureel voor onze rekening en is ook structureel begroot. Met het afronden van het project en het uiteindelijk afrekenen zijn ook kosten over oude jaren (2013,2014 en 2015) in rekening gebracht die nu tot een incidentele meerlast leiden.
- ✓ Schade groen begraafplaats droogteperiode (€ 50.000 nadelig)
De droogte periode heeft schade aan het groen op de begraafplaats toegebracht.
- ✓ Minder begraafrechten (€ 100.000 nadelig)
Door de mogelijkheid om voor een kortere periode grafrechten af te kunnen kopen en door minder begravingen komen er minder rechten binnen. De exploitatieopzet van de begraafplaats wordt herzien om weer een goed beeld te krijgen van de kosten en de opbrengsten in de tijd.
- ✓ Verwachte lagere opbrengsten parkeren (€ 100.000 nadelig)
De opbrengst van parkeergeld blijft in lijn met vorig jaar onder druk staan. Het bedrag wordt nu nog niet structureel afgehaald omdat dit afhankelijk is van de ontwikkelingen in de binnenstad inclusief realisatie van parkeervoorzieningen en het op te stellen parkeerbeleidsplan.

Gemeentefonds, septembercirculaire 2018

Op 18 september 2018 is de septembercirculaire verschenen, gebaseerd op de Miljoenennota van het Rijk. Ontwikkelingen binnen het accres en het plafond van het BTW-compensatiefonds zorgen voor 2018 voor een lagere bijdrage van het Rijk. Vanaf 2019 stijgt deze al vlot weer tot ongeveer het niveau zoals bekendgemaakt bij de meicirculaire 2018 waar onze Programmabegroting 2019-2022 op is gebaseerd.

In onze huidige lopende begroting 2018 is ook de meicirculaire 2018 nog niet verwerkt. De positieve meicirculaire compenseert het nadeel van de septembercirculaire 2018 voor de jaarschijf 2018. Het budgettaire effect van het gemeentefonds is over de gehele linie van de lopende begroting 2018 als de komende begroting 2019-2022 beperkt negatief.

<i>(bedragen x € 1.000, -/-=nadeel)</i>					
Jaar	2018	2019	2020	2021	2022
Effect 2^e Bestuursrapportage 2018	0	-100	-75.	-150	-75

Bedrijfsvoering en risico-inschattingen

Verzuim

Zoals bekend heeft de gemeente Nijkerk de afgelopen jaren te maken gehad met een zeer hoog verzuimcijfer. In 2015 was het verzuimpercentage 6% tegenover landelijk 4.9% (voor gemeenten van 20.000-50.000 inwoners is de norm 4.3%). Gedurende de afgelopen jaren is dit verder gestegen met een piek op november 2017 van 9,75% (landelijk 5,3%, norm 4.1%). Daarbij werd de verzuimduur ook steeds langer wat zowel voor de medewerker als voor de organisatie vervelende consequenties meebrengt. Om het verzuim naar beneden te krijgen heeft HRM extra inspanning geleverd door het inzetten van extra ondersteuning vanuit de Arbodienst, het inzetten van preventieve spreekuren, en het inzetten van externe mobiliteitsinstrumenten in combinatie met verhoogde intensieve begeleiding vanuit de HRM Adviseurs. In januari 2018 was het verzuim nog 7,65% en grotendeels door de extra inspanning heeft dit geleid tot een verzuimpercentage in september 2018 van 3,99%. Ook is de verzuimduur verkort wat een positief effect heeft op de medewerkers en organisatie. Door het extra inzetten van de Arbodienst en externe mobiliteitsinstrumenten is er een overschrijding van € 50.000 op het reguliere budget. Hiervoor wordt extra budget aangevraagd.

Werdruk

In 2017 was er sprake van een dalende werkdrukbeleving (36 % te hoog 3e kwartaal 2017). In 2018 is dit weer gestegen naar 56%. Een nieuwe meting is uitgevoerd in oktober. De cijfers hiervan zijn in november bekend

Formatie en Inhuur

De kosten voor inhuur zullen naar verwachting passen binnen de budgettaire ruimte. Voor het overgrote deel worden deze kosten gedekt door vrijvallende salarislasten van vacatures. Specifiek budget voor inhuur kent onze begroting maar beperkt. Het aantal vacatures op 1 augustus bedroeg 17 fte van de 235 fte. Dit betekent dat ondanks het natuurlijke verloop het aantal vacatures ten opzichte van 2017 ongeveer is gehalveerd. Tijdelijke formatie en formatie die recent van tijdelijk naar vast is gegaan wordt deels nog door inhuur bezet. Daarnaast hebben wij in de huidige arbeidsmarkt ook met verloop van vaste medewerkers te maken.

In de voorjaarsnota gaven we aan een aanvraag voor extra budget bij de tweede bestuursrapportage te verwachten. Op basis van de kentallen verwachten we echter dat de lasten van inhuur niet leiden tot een overschrijding van de door uw raad toegekende personeelsbudgetten. De financiële crisis is inmiddels afgewend. Het aantal inwoners van Nijkerk is ondertussen gestaag gegroeid, de bedrijvigheid zit in de lift, de vraag naar (betaalbare) woningen is sterk gestegen en de regionale samenwerking om op al deze ontwikkelingen in te spelen intensiveert. Daarnaast is er veel op gemeenten afgekomen via nieuwe wetgeving (privacy, informatieveiligheid, ondermijning, duurzaamheid, omgevingswet e.d.). Dit is de reden dat in de begroting van 2018, na de voorafgaande krimp van de organisatie, weer ruimte werd geboden voor gedoseerde groei van de organisatie. Deze beweging is in de begroting 2019 voortgezet.

Samenvattend kunnen we stellen dat de gekozen gecombineerde inzet op vacaturevervulling en verzuimreductie hun vruchten hebben afgeworpen. Als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen en de ambities zoals verwoord in het coalitieakkoord "Verbinden met ambitie" blijft de werkdruk onverminderd hoog. In het 4e kwartaal 2018 en in 2019 zal het accent daarom worden verschoven van sturen op de organisatie, naar sturen op de inhoud.

Control

Control gaat onder meer over het bereiken van de organisatiedoelen, sturing daarop, omgaan met risico's en compliance. Compliance is de vakterm voor het functioneren met in achtname van wet en regelgeving. Naast onze reguliere inspanning op het vlak van control steken we dit najaar onder andere extra in op het compliance aspect van onze inkoopprocessen.

Financieel risico vliegtuigbom

De kosten die we afgelopen zomer hebben gemaakt in verband met de vondst en het onschadelijk maken van de oude vliegtuigbom worden grotendeels gedekt door bijdragen op basis van een landelijke regeling. Een beperkt deel van de kosten komt voor onze rekening. Lasten en baten van dit voorval hebben we beide nog niet in deze bestuursrapportage verwerkt. Om daadwerkelijk aanspraak op de regeling te maken zullen we nog met een voorstel komen.

Financieel risico nabetalings vrouwenopvang

In onze raadsinformatiebrief van september jongstleden hebben we aangegeven dat we de komende maanden te maken krijgen met een onvoorziene nabetalings aan de gemeente Ede voor de bijdrage Vrouwenopvang. De omvang van deze nabetalings is op dit moment nog niet duidelijk. De overleggen tussen de gemeenten Nijkerk en Ede verlopen constructief.

Stand van zaken inhoudelijke voortgang begroting 2018

De Programmabegroting 2018 is vastgesteld in de vorige raadsperiode. De eerste bestuursrapportage is in onze P&C-cyclus onderdeel van de voorjaarsnota. De Voorjaarsnota 2018 is na de verkiezingen van afgelopen maart aangeboden door het demissionair college. Deze 2^e bestuursrapportage is dus het eerste moment dat wij integraal reflecteren op de voortgang van de Programmabegroting 2018. In de inleiding van de Programmabegroting 2018 is de invloed van Samen aan zet als volgt weergegeven:

"In deze begroting is de beweging zichtbaar die is ingezet de afgelopen jaren. De beweging waarbij we als overheid een stapje terug doen. Waarbij we meer regie geven aan de samenleving om te bepalen wat er in hun leef- en werkomgeving nodig en gewenst is. Tegelijk bieden we ruimte om hieraan zelf meer uitvoering te geven."

Dit heeft ertoe geleid dat de doelstellingen en activiteiten in de Programmabegroting wat globaler zijn omschreven. In veel gevallen leidt dit ertoe dat er niet zo vaak met een simpele (kleur)codering aangegeven kan worden van "definitief gereed" of

“komt in tegenstelling tot de begroting niet gereed”. In het overgrote deel van de voorgenomen activiteiten lopen deze globaal conform hoe het bedoeld lijkt. Omdat de codering wat minder toepasbaar is hebben we bij een groot aantal activiteiten een wat uitgebreidere inhoudelijke toelichting gegeven op in hoeverre de activiteit is uitgevoerd.

Samen aan zet

In vervolg op de raadsinformatiebrief van 13 juli jongstleden treft u bij deze bestuursrapportage voortgangsformulieren aan van een aantal dialoogvoorstellen. Ook treft u een overzicht aan van de financiële stand van zaken van de voorstellen vanuit de Dialoog Samen aan Zet. Bedragen die in 2018 (nog) niet besteed zijn worden meegenomen naar 2019. Daarbij dient opgemerkt te worden dat er voor een aantal voorstellen nog kosten worden gemaakt in de laatste 3 maanden van 2018. Hiermee houden we u binnen de reguliere P&C-producten op de hoogte van het verloop van de dialoogvoorstellen.

Burgemeester en wethouders van Nijkerk,

de secretaris,

de burgemeester,

de heer G. van Beek

de heer mr. drs. G.D. Renkema

RAADSBESLUIT

Nummer: 2018-073

De raad van de gemeente Nijkerk;

gelezen het collegevoorstel van 16 oktober;

b e s l u i t :

1. De 2^e Bestuursrapportage 2018 vast te stellen.
2. De ramingen van de programma's in de jaarschrijven 2018 en 2019 overeenkomstig de rapportage-overzichten te wijzigen en de mutaties in de jaarschrijven 2020-2022 voor kennisgeving aan te nemen.
3. Kennis te nemen van de beleidsinhoudelijke stand van zaken van de 2^e bestuursrapportage 2018.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de raad van de gemeente Nijkerk
d.d. 13 december 2018,

de griffier,

de voorzitter,

mevrouw A.G. Verhoef-Franken

de heer mr. drs. G. D. RENKEMA